

Захист стратегічних моделей та прогнозів від витоків до конкурентів враховує необхідність інформаційної безпеки.

Підвищення залежності бізнесу від інформаційних технологій супроводжується збільшенням ризиків кібератак, зокрема щодо критичної інфраструктури [1].

Інформаційна безпека неможлива без чітких планів, які дозволяють підприємству продовжувати критичні операції навіть після значного інциденту (наприклад, масова кібератака або стихійне лихо) [2].

Отже, впровадження системи підтримки прийняття рішень (DSS) дозволяє трансформувати стратегічний менеджмент із «мистецтва вгадування» на високотехнологічний процес проектування майбутнього. Таким чином знижується ризик фатальних помилок та забезпечується гнучкість компанії в умовах «чорних лебедів».

Список використаних джерел:

1. Савеленко Г.В., Сисоліна Н.П., Ніколаєв І.В. Управління ризиками при впровадженні інформаційних систем в електронному бізнесі. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Економіка, менеджмент та право*. Київ: Центр учбової літератури. 2025. №9, С.48-59. URL: <https://fmnzb.sfa.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/5.pdf>.

2. Сисоліна Н.П. Інформаційна безпека як ключовий елемент економічної безпеки підприємства. Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі : матеріали III всеукр. наук.-практ. конф., 27 лист. 2025 р., м. Кропивницький / Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ; [редкол. : А.А. Тихий, В.В. Зайченко та ін.]. Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2025. С.51-52. <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/42c40696-ae0c-43a1-9206-5756f2b35ddc/content>.

3. Сисоліна Н.П., Савеленко Г.В., Василенко Л.В. Інформаційне забезпечення підприємницької діяльності. Навчальний посібник. - Кіровоград: Лисенко В.Ф., 2013.-248с.

УДК 005.334:338.439.02:338.43

Сисоліна Н. П., к.е.н., доцент;

Соломко Д. О.,

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ АГРОПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У 2026 році система ризик-менеджменту агропідприємств переживає фундаментальну трансформацію, переходячи від теоретичного моделювання до прагматичного виживання в умовах «пермакризи». Сучасна глобальна продовольча нестабільність змушує агробізнес інтегрувати технології та нові економічні моделі безпосередньо в операційні цикли. Тому трансформація

системи ризик-менеджменту агропідприємств в умовах глобальної продовольчої нестабільності є актуальним питанням.

Сьогодні на наших очах відбувається перехід до алгоритмів штучного інтелекту (AI) як «операційної системи» ризиків завдяки інтеграції даних, предиктивного обслуговування агросистем, впровадження цифрових двійників (Digital Twins) тощо.

До переліку найбільш актуальних цифрових рішень для агропідприємств можна віднести:

– LIVINGRO від Syngenta (на основі R&D). Ця програма використовує технологію BeCrop для створення науковообґрунтованих рекомендацій, що спрямовані на підтримку виробництва безпечної та якісної сільськогосподарської продукції, а також на збереження та покращення біорізноманіття і родючості ґрунту в агросистемах;

– DISAGRO. Платформа DISAGRO дає можливість впроваджувати інноваційний сервіс AgritecGEO, що надає доступ до передових цифрових агротехнологій, розроблених з урахуванням специфіки різних регіонів. AgritecGEO є сервісною моделлю, що використовує інструменти цифрової діагностики для збору, аналізу та оперативного обміну інформацією з аграріями через спеціальний мобільний додаток» тощо [1].

У 2026 році AI еволюціонував від окремих інструментів прогнозування в єдину систему, що координує погоду, логістику та ринкові сигнали в межах одного рішення.

Замість реакції на кризи підприємства починають впроваджувати логіку «предиктивного обслуговування» для посівів і тварин, виявляючи загрози за допомогою сенсорів задовго до появи візуальних ознак.

Використання симуляцій для моделювання впливу екстремальних погодних явищ на конкретне господарство дозволить завчасно зміцнити інфраструктуру.

На Давоському форумі 2026 року відбулося обговорення світовими лідерами питань щодо того, як колективні дії та інновації трансформують продовольчі системи для виживання в епоху кліматичних та ресурсних викликів [3].

Сталий розвиток у 2026 році фокусується на «стійкості» (Resilience) як щоденній операційній необхідності, а не лише довгостроковій меті.

Фокусується увага на використанні біостимуляторів та CRISPR-технологій для підвищення природної стійкості рослин до екстремальної спеки та засолення ґрунтів.

Кліматично-оптимізоване сільське господарство перейшло від стратегії «пом'якшення» до активної стратегії «захисту» (Defense Strategy) врожаю в реальному часі.

В найближчі часи може відбутися реконфігурація логістичних та фінансових моделей, а саме від лінійних ланцюгів до гнучких мереж, циклове фінансування, страхування на основі прогнозів тощо.

Трансформація фрагментованих ланцюгів постачання в адаптивні мережі з диверсифікованим сорсингом інгредієнтів.

Належний рівень усіх складових фінансово-економічної безпеки корелює з фінансовою незалежністю суб'єктів аграрного бізнесу [4].

Впровадження фінансових інструментів, що базуються на бізнес-циклах фермерського господарства, а не лише на вартості земельних активів.

Розширення використання параметричного страхування від катастрофічних ризиків, яке активується на основі метеоданих ще до настання збитків.

Світ 2026 року перейшов від логіки глобальної співпраці до конкуренції, що вимагає від агропідприємств враховувати геополітичні ризики при плануванні експорту.

Зростання геополітичної напруженості та можливе розширення зон конфліктів може спричинити ще серйозніші збої у ланцюгах постачання. Так, це потенційно впливатиме на ширше коло країн-партнерів України і може мати масштабніші негативні наслідки для різноманітних економічних процесів в країні та за її межами [2].

Пріоритетність рішень, які розробляються разом із виробниками («farmer-driven solutions»), а не просто нав'язуються «зверху».

Глибока інтеграція цифрової прозорості в ланцюги постачання як метод боротьби з дезінформацією та кризою довіри.

Отже, зміни системи ризик-менеджменту агропідприємств, що відбуваються в умовах цифровізації будуть мати суттєвий вплив на результати їх діяльності та продовольчу систему загалом.

Список використаних джерел:

1. Кононенко Л., Сисоліна Н., Сисоліна І. Фінансовий аналіз як інструмент забезпечення економічної безпеки малих аграрних підприємств. *Соціальна економіка*. 2025. 71. С.187-206. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2025-71-16>.

2. Сисоліна Н.П., Савеленко Г.В., Сисоліна І.П. Економічна безпека агропідприємств в умовах війни: можливості та загрози. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65 (Електронний журнал) № 65 (2024): Економіка та суспільство | Економіка та суспільство (economyandsociety.in.ua) DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-19>.

3. Agricultural Evolution | World Economic Forum Annual Meeting 2026.

4. Vasylytsiv, T., Mulska, O., Hrabynska, I., Ivaniuk, U., & Shopska, Y. Financial and economic security of agricultural business: specifics, analysis methodology, and measures of stabilization. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 2023. 9(2), 88-110.

УДК 338.43:631.3.004.1

*Харченко І. В., к.е.н., доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

КРИТЕРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Порушення оптимальних строків виконання агротехнічних операцій призводить до зниження врожайності, що має прямий економічний ефект. Для оцінювання економічних наслідків запізнення сівби використано функції втрат урожайності, калібровані за міжнародними даними (USDA, Iowa State University, UNL, AAFC, GRDC, JRC/MARS). Визначимо формальний зв'язок між запізненням виконання операцій, втратою врожайності та економічними